

Wykaz obiektów wymaganych do zdobycia OKP – Kanon Krajoznawczy Polski

Gdańsk

Centralne Muzeum Morskie
dawne opactwo Cystersów w Oliwie
Droga Królewska – ciąg ulic Długiej i Długi Targ
kościół pw. Najświętszej Maryi Panny
kościół pw. św. Brygidy
kościół pw. św. Katarzyny
kościół pw. św. Mikołaja
Muzeum Archeologiczne
Muzeum Narodowe
Muzeum Poczty i Telekomunikacji
Pomnik Poległych Stoczniovców
Twierdza Wisłoujście
Westerplatte

Kraków

Barbakan i Brama Floriańska
Cmentarz Rakowicki
Kopiec Kościuszki
Kopiec Piłsudskiego
kościół „Arka” w Nowej Hucie-Bieńczykach
kościół archiprezbiterialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (Mariacki)
kościół pw. śś. Michała Archanioła i Stanisława Biskupa i Męczennika (na Skałce)
kościół pw. śś. Piotra i Pawła
kościół pw. św. Anny
Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – oddział Stara Synagoga
Muzeum Książąt Czartoryskich
Muzeum Lotnictwa Polskiego
Muzeum Narodowe Galeria Sztuki Polskiej XIX w. w Sukiennicach
Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego
Oddział Muzeum Historycznego m. Krakowa – Podziemia Rynku Głównego
Oddział Muzeum Historycznego m. Krakowa – Fabryka Schindlera
opactwo Benedyktynów w Tyńcu
Planty
Regionalne Muzeum Młodej Polski „Rydłówka”
synagoga i cmentarz Remuh
teatr im. Juliusza Słowackiego
Wzgórze Wawelskie (katedra, zamek, Smocza Jama)
Zbiory Czartoryskich
zespół klasztorny Kamedułów na Srebrnej Górze

Lublin

archikatedra pw. śś. Janów Chrzciciela i Ewangelisty
cmentarz przy ul. Lipowej
dawny obóz koncentracyjny „Majdanek”
Katolicki Uniwersytet Lubelski

Muzeum Wsi lubelskiej w Sławinku
Plac Litewski
Rynek Starego Miasta
wzgórze zamkowe (Muzeum Lubelskie i kaplica Św. Trójcy)
zespół klasztorny Dominikanów

Poznań

bazylika archikatedralna Świętych Apostołów Piotra i Pawła
Cytadela
Góra Przemysła
Jezioro Maltańskie
kolegiata Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, św. Marii Magdaleny i św. Stanisława Biskupa
kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny na Ratajach
kościół pw. św. Jana Jerozolimskiego
Muzeum Instrumentów Muzycznych
Muzeum Miasta Poznania w ratuszu
Muzeum Narodowe
Nowy Ogród Zoologiczny
Palmiarnia
Plac Adama Mickiewicza
Stary Browar – Centrum Handlu, Sztuki i Biznesu
Wzgórze św. Wojciecha

Przemysł

archikatedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Jana Chrzciciela
klasztor Karmelitów Bosych i kościół św. Teresy
Kopiec Tatarski
Muzeum Archidiecezjalne im. św. Józefa Sebastiana Pelczara
sobór Archikatedralny św. Jana Chrzciciela obrządku greckokatolickiego
Wzgórze Zamkowe
zespół cmentarzy z I i II Wojny Światowej

Sandomierz

bazylika katedralna Narodzenia Najświętszej Maryi Panny
Brama Opatowska
Muzeum Diecezjalne w Domu Długosza
Muzeum Okręgowe
podziemna trasa turystyczna
ratusz
Wąwóz Królowej Jadwigi
zespół klasztorny Dominikanów

Szczecin

bazylika archikatedralna pw. św. Jakuba
Brama Portowa
Cmentarz Centralny
Jezioro Szmaragdowe
Kościół pw. św. Jana Ewangelisty
Muzeum Historii Szczecina
Muzeum Morskie
Plac Orła Białego
Wały Chrobrego
Zamek Książąt Pomorskich

Toruń

bazylika katedralna św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty
kamienica „Pod Gwiazdą”
kościół pw. św. Jakuba
kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Muzeum Etnograficzne
Muzeum Okręgowe w ratuszu staromiejskim
Pałac Eskenów
ruiny zamku krzyżackiego
twierdza pruska (jeden z fortów)
zespół murów obronnych z zachowanymi basztami i bramami

Warszawa

bazylika archikatedralna pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela
cmentarz ewangelicko-augsburski
Centrum Nauki Kopernik
Cmentarz Powązkowski (tzw. Stare Powązki)
Cmentarz Żydowski przy ul. Okopowej
Łazienki Królewskie
metropolitalna cerkiew Marii Magdaleny na Pradze
Muzeum Fryderyka Chopina
Muzeum Historyczne m. st. Warszawy
Muzeum Narodowe
Muzeum Pałac w Wilanowie
Muzeum Powstania Warszawskiego
Muzeum Sportu i Turystyki
Muzeum Techniki
Muzeum Wojska Polskiego
Ogród Saski z Grobem Nieznanego Żołnierza
Pałac Kultury i Nauki
Rynek Nowego Miasta
Rynek Starego Miasta
zabudowa ul. Krakowskie Przedmieście
Zamek Królewski

Wrocław

Dworzec Główny
Hala Stulecia
Mauzoleum Piastów Wrocławskich Śląskich
Most Grunwaldzki
Muzeum Archidiecezjalne
Muzeum Narodowe
Muzeum Poczty i Telekomunikacji
ogród botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego
Ostrów Piaskowy
Ostrów Tumski
Panorama Raławicka
ratusz
Uniwersytet Wrocławski – Aula Leopoldina i kościół pw. Imienia Jezusa

Babiogórski Park Narodowy

Babia Góra (Diablak)
Markowe Szczawiny – Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej PTTK
Zawoja-Markowa – wystawa stała przy dyrekcji Parku

Białowiecki Park Narodowy

Białowieża – Muzeum Przyrodniczo-Leśne
Białowieża – Rezerwat Pokazowy Żubrów
Obszar Ochrony Ścisłej (dawny rezerwat ścisły)
Szlak Dębów Królewskich

Biebrzański Park Narodowy

Góra Strękowa k. Wizny – pole bitwy 1939 r.
ścieżka edukacyjna „Czerwone Bagno”
ścieżka edukacyjna „Grobla Honczarowska”
Twierdza Osowiec – Centrum Edukacji i Zarządzania Biebrzańskiego Parku Narodowego

Bieszczadzki Park Narodowy

Połonina Wetlińska
Tarnica
Ustrzyki Dolne – Muzeum Przyrodnicze
Ustrzyki Górne – Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej PTTK

Drawieński Park Narodowy

Głusk – dolina Drawy
Jezioro Ostrowiec
Obszar Ochrony Ścisłej „Głodne Jeziorka”
Obszar Ochrony Ścisłej „Radęcin” k. Moczul
Stara Węgornia k. Ostrowca – dolina Płocicznej

Gorczański Park Narodowy

dolina Kamienicy w rejonie przełęcz Borek
Kudłoń
Turbacz – Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej PTTK

Kampinoski Park Narodowy

Granica – Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny
Obszar Ochrony Ścisłej „Rybitew”
Obszar Ochrony Ścisłej „Sieraków”
Obszar Ochrony Ścisłej „Zaborów Leśny”
Palmiry – Muzeum-Miejsce Pamięci

Karkonoski Park Narodowy

Góra Chojnik – ścieżka przyrodnicza i ruiny zamku
Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej KPN w Szklarskiej Porębie
Kotły Wielkiego i Małego Stawu
Równia pod Śnieżką
Wodospad Szklarki

Magurski Park Narodowy

„Diabli Kamień” k. Folusza
Kotań – cerkiew i lapidarium
Krempna – Ośrodek Edukacyjny wraz z Muzeum Magurskiego Parku Narodowego
Krempna – cmentarz wojenny z 1916 r.
przełom Wisłoki na południe od Myscowej
Rezerwat „Kornuty”

Narwiański Park Narodowy

Kurowo – ośrodek edukacyjny i Dyrekcja Parku
Suraż – układ urbanistyczny miasta i Góra Królowej Bony

ścieżka edukacyjna Waniewo-Śliwno

Ojcowski Park Narodowy

Brama Krakowska

dolina Prądnika

Grota Łokietka

Ojców – Muzeum Przyrodnicze im. Władysława Szafera

Pieskowa Skała – zamek

Park Narodowy „Bory Tucholskie”

Dąb „Bartuś”

szlak Struga Siedmiu Jezior (Kłosnowo-Bachorze)

Park Narodowy Gór Stołowych

Błędne Skały

Skalne Grzyby

Szczeliniec Wielki

Urwisko Batorowskie

Park Narodowy „Ujście Warty”

Chyrzyno – ośrodek edukacyjny

ścieżka przyrodnicza „Ptasim Szlakiem”.

Pieniński Park Narodowy

Czorsztyn – ruiny zamku

Przełom Dunajca

Trzy Korony

Wąwóz Szopczański

Poleski Park Narodowy

ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „Dąb Dominik”

Wytyczno – cmentarz i pomnik Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza z 1939 r.

Załużce Stare – ośrodek dydaktyczno-muzealny

Roztoczański Park Narodowy

Obszar Ochrony Ścisłej „Jarugi”

ścieżka przyrodnicza na „Bukową Górę”

Wojda – miejsce bitwy partyzanckiej w 1942 r.

Zwierzyniec – ośrodek edukacyjno-muzealny

Słowiński Park Narodowy

Jezioro Gardno

Kluki – Muzeum Wsi Słowińskiej

Obszar Ochrony Ścisłej „Mierzeja”

Smółdzino – Muzeum Przyrodniczo-Leśne

Wzgórze Rowokół

Świętokrzyski Park Narodowy

Łysica

Obszar Ochrony Ścisłej „Chelmowa Góra”

Święta Katarzyna – zespół klasztorny

Święty Krzyż – dawne opactwo Benedyktynów i Muzeum Przyrodniczo-Leśne

Tatrzański Park Narodowy

Dolina Kościeliska

Dolina Strążyska
Hala Gąsienicowa
Jaskinia Mroźna
Kasprowy Wierch
Morskie Oko
Zakopane – Muzeum Tatrzańskiego Parku Narodowego

Wielkopolski Park Narodowy

Jeziro Kociołek
Jeziory – Muzeum Wielkopolskiego Parku Narodowego
Rezerwat „Pojniki”
Studnia Napoleona

Wigierski Park Narodowy

Krzywe – Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego
Płociczno – Wigierska Kolejka Wąskotorowa
Wigry - jezioro
Wigry – zespół klasztorny Kamedułów
Wysoki Most – dolina Czarnej Hańczy

Woliński Park Narodowy

Grodzisko nad jeziorem Czajczym
Kawcza Góra
Międzyzdroje – Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego
Rezerwat Pokazowy Żubrów
Wapnica – Jezioro Turkusowe

Województwo dolnośląskie

A) ZABYTKI

Bogatynia – drewniane budownictwo łużyckie
Bolków – zamek Piastów świdnicko-jaworskich
Czocha – zamek
Grodno – zamek
Grodziec k. Złotoryi – zamek
Henryków – zespół klasztorny Cystersów
Jawor – ewangelicki Kościół Pokoju
Jelenia Góra – kościół pw. św. Krzyża
Karpacz – kościół Wang
Kłodzko – twierdza
Krzeszów – pocysterski zespół klasztorny
Książ k. Wałbrzycha – zespół zamkowo-parkowy
Legnica – zamek książąt legnickich
Legnickie Pole – pobenedyktyński zespół klasztorny
Lubiąż – pocysterski zespół klasztorny
Lubomierz – zabudowa rynku
Oleśnica – zamek
Srebrna Góra – twierdza
Strzegom – kościół pw. śś. Piotra i Pawła
Świdnica – ewangelicki Kościół Pokoju
Świdnica – katedra pw. śś. Stanisława i Wacława
Trzebnica – pocysterski zespół klasztorny
Wambierzyce – kalwaria z bazyliką pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny

B) MUZEA

Duszniki Zdrój – Muzeum Papiernictwa
Jelenia Góra – Muzeum Okręgowe
Kłodzko – Muzeum Ziemi Kłodzkiej
Legnica – Muzeum Miedzi
Wałbrzych – Muzeum Okręgowe

C) INNE OBIEKTY

Bogatynia – kopalnia węgla brunatnego
Góra Słęża
Kletno – Jaskinia Niedźwiedzia
Krzyżowa k. Świdnicy – Międzynarodowy Ośrodek Spotkań Młodzieży
Kudowa Zdrój-Czermna – kaplica czaszek
Międzygórze – rezerwat „Wodospad Wilczki”
Piotrowice – dąb „Chrobry”
Polanica Zdrój – centrum uzdrowiska
rezerwat „Ostrzyca Proboszczowicka”
Wojślawice k. Niemczy – ogród dendrologiczny

Województwo kujawsko-pomorskie

A) ZABYTKI

Brodnica – zespół staromiejski
Bydgoszcz – spichrze nad Brdą
Chełmno – zespół staromiejski
Chełmża – konkatedra pw. Św. Trójcy
Golub-Dobrzyń – zamek
Grudziądz –zespół spichrzów nad Wisłą
Inowrocław – kościół pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny
Koronowo – kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Kruszwica – ruiny zamku z Mysią Wieżą
Lubostroń k. Barcina – zespół pałacowo-parkowy
Radzyń Chełmiński – ruiny zamku
Strzelno – kościoły pw. Św. Trójcy i św. Prokopa
Świecie – ruiny zamku
Włocławek – katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

B) MUZEA

Biskupin – Muzeum Archeologiczne
Bydgoszcz – Muzeum Okręgowe
Inowrocław – Muzeum im. J. Kasprowicza
Kłóbka k. Kowala – Park Etnograficzny
Wenecja k. Żnina – Muzeum Kolei Wąskotorowej
Włocławek – Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej

C) INNE OBIEKTY

Ciechocinek – tężnie z warzelnią soli
Fojutowo k. Tucholi – akwedukt
Izbica Kujawska – kompleks grobowców megalitycznych Wietrzychowice-Sarnowo-Gaj
Wierzchnas k. Tucholi – rezerwat „Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego”

Województwo lubelskie

A) ZABYTKI

Chełm –kościół pw. Rozesłania św. Apostołów
Dęblin – twierdza
Gołęb –kościół pw. św. Floriana i Katarzyny
Hrebenne k. Tomaszowa Lubelskiego – cerkiew grekokatolicka pw. św. Mikołaja

Jabłeczna k. Sławatycz – monaster św. Onufrego
Janowiec – ruiny zamku Piotra Firleja
Kazimierz Dolny – zabudowa miasta
Kodeń k. Terespola – kościół pw. św. Anny
Krasnobród-Podklasztor – zespół kościelno-klasztorny
Puławy – zespół pałacowo-parkowy
Tomaszów Lubelski – kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny
Uchanie k. Hrubieszowa – kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Zamość – zabudowa rynku
Zwierzyniec – kościół „Na Wyspie” pw. św. Jana Nepomucena

B) MUZEA

Kazimierz Dolny – Muzeum Sztuki Złotniczej
Kozłówka k. Lubartowa – Muzeum Zamoyskich
Nałęczów – Muzeum Stefana Żeromskiego
Romanów k. Białej Podlaskiej – Muzeum Józefa I. Kraszewskiego
Włodawa – Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego
Wojciechów k. Nałęczowa – Muzeum Kowalstwa
Wola Okrzejska – Muzeum Henryka Sienkiewicza
Zamość – Muzeum Zamojskie

C) INNE OBIEKTY

Chełm – podziemia kredowe
Hamernia k. Sułca – rezerwat „Czartowe Pole”
Hniszów k. Dorohuska – dąb „Bolko”
Janów Podlaski – stadnina koni
Kazimierz Dolny – wąwozy lessowe
Kock i Wola Gułowska – pola bitew wojny 1939 r.
Nałęczów – centrum uzdrowiska
Porytowe Wzgórze – miejsce bitwy partyzanckiej
Sobibór – teren byłego obozu zagłady

Województwo lubuskie

A) ZABYTKI

Bytom Odrzański – zabudowa rynku
Gościkowo-Paradyż – zespół pocysterski
Kostrzyn – ruiny Starego Miasta
Kozuchów – kościół pw. Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny
Lubsko – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny i ratusz
Łagów – zamek Joannitów
Ośno Lubuskie – obwarowania miejskie
Rokitno – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny
Szprotawa – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny
Żagań – pałac i klasztor Augustianów
Żary – kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa

B) MUZEA

Dobiegniew – Muzeum Woldenberczyków
Gorzów Wielkopolski – Muzeum Lubuskie
Międzyrzecz – Muzeum Regionalne
Ochla k. Zielonej Góry – Muzeum Etnograficzne
Zielona Góra – Muzeum Ziemi Lubuskiej

C) INNE OBIEKTY

Boryszyn k. Świebodzina – fortyfikacje Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego
Dychów k. Krosna Odrzańskiego – elektrownia wodna
Łęknica – Park Mużakowski
Witnica – Park Drogowskazów i Słupów Milowych Cywilizacji

Województwo łódzkie

A) ZABYTKI

Boguszyce k. Rawy Mazowieckiej – kościół pw. św. Stanisława Biskupa
Grębień k. Wielunia – kościół pw. Św. Trójcy
Inowłódź – kościół pw. św. Idziego
Łowicz – zabudowa Starego Rynku
Łódź – ulica Piotrkowska od pl. Wolności do Al. Mickiewicza
Łódź – willa Kindermanna przy ul. Wólczańskiej 31/33
Łódź – zespół budynków „Księży Młyn”
Piotrków Trybunalski – kościół pw. św. Franciszka Ksawerego
Sieradz – kolegiata pw. Wszystkich Świętych
Skierniewice – dworzec kolejowy
Sulejów-Podklasztorze – pocysterski zespół klasztorny
Tum k. Łęczycy – kolegiata pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Aleksego
Walewice k. Łowicza – zespół pałacowo-parkowy
Warta – zespół klasztorny Bernardynów
Wolbórz – zespół pałacowo-parkowy

B) MUZEA

Kutno – Muzeum Bitwy nad Bzurą 1939
Łowicz – muzeum
Łódź – Centralne Muzeum Włókiennictwa
Łódź – Muzeum Historii Miasta Łodzi
Łódź – Muzeum Sztuki
Nieborów k. Łowicza – muzeum
Oporów k. Kutna – Muzeum Wnętrz
Ożarów k. Wielunia – Muzeum Wnętrz Dworskich

C) INNE OBIEKTY

Arkadia k. Łowicza – park romantyczny
Bełchatów – kopalnia węgla brunatnego
Bogusławice k. Wolborza – Państwowe Stado Ogierów
Działoszyn – rezerwat „Węże”
Łódź – pomnik Martyrologii Dzieci w Parku im. Szarych Szeregów
Maurzyce - most na rz. Słudwia k. Łowicza
Piątek k. Łęczycy – pomnik geometrycznego środka Polski
Rogów k. Koluszek – arboretum z Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej
Tomaszów Mazowiecki – rezerwat „Niebieskie Źródła”

Województwo małopolskie

A) ZABYTKI

Biecz – kolegiata pw. Bożego Ciała
Binarowa k. Biecza – kościół pw. św. Michała Archanioła
Chochołów k. Zakopanego – drewniana zabudowa wsi
Dębno Podhalańskie – kościół pw. św. Michała Archanioła
Kalwaria Zebrzydowska – zespół klasztorny i kalwaria
Lanckorona – drewniana zabudowa małomiasteczkowa
Lipnica Murowana – kościół pw. św. Leonarda i zabudowa małomiasteczkowa
Miechów – dawny zespół klasztorny Bożogrobowców
Niedzica – zamek

Nowy Wiśnicz – zamek
Orawka – kościół pw. św. Jana Chrzciciela
Powroźnik – dawna cerkiew pw. św. Jakuba Młodsze
Sękowa – kościół pw. śś. Filipa i Jakuba
Stary Sącz – klasztor klarysek
Sucha Beskidzka – zamek
Szczyrzyc k. Mszany Dolnej – zespół klasztorny Cystersów
Tarnów – zespół Starego Miasta

B) MUZEA

Chabówka – skansen taboru kolejowego
Dębno k. Tarnowa – muzeum
Niedzica – muzeum
Nowy Sącz-Falkowa – Sądecki Park Etnograficzny
Oświęcim – Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau
Tarnów – Muzeum Diecezjalne
Wadowice – Dom Jana Pawła II
Wygieźłów k. Chrzanowa – Nadwiślański Park Etnograficzny
Zakopane – Muzeum Tatrzańskie
Zubrzyca Górna k. Jabłonki – Orawski Park Etnograficzny

C) INNE OBIEKTY

Biały Kościół – Jaskinia Wierzchowska Górna
Bochnia – kopalnia soli
Ciężkowice – rezerwat „Skamieniałe Miasto”
Dobczyce – ruiny zamku
Gorlice – cmentarz wojenny z 1915 r.
Jaworki – rezerwat „Wąwóz Homole”
Krynica Zdrój – centrum uzdrowiska
Olkusz – bazylika pw. św. Andrzeja
Raclawice k. Miechowa – pole bitwy z 1794 r.
Wieliczka – kopalnia soli
Zakopane – stary cmentarz na Pęksów Brzyzku
Zalipie k. Dąbrowy Tarnowskiej – ośrodek kultury ludowej

Województwo mazowieckie

A) ZABYTKI

Brochów – kościół pw. śś. Andrzeja i Jana Chrzciciela
Brok – kościół pw. św. Andrzeja
Ciechanów – zamek
Czersk – ruiny zamku
Czerwińsk n. Wisłą – zespół klasztorny
Kobyłka – kościół pw. św. Trójcy
Nowy Dwór Mazowiecki – Twierdza Modlin
Płock – katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Przasnysz – zespół klasztorny Bernardynów
Pułtusk – bazylika kolegiacka Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny
Radom – zespół klasztorny Bernardynów
Radziejowice – zespół pałacowo-parkowy
Siedlce – Stary Rynek
Warka – Muzeum K. Pułaskiego
Żyrardów – osada fabryczna

B) MUZEA

Czarnolas k. Zwoleń – Muzeum Jana Kochanowskiego

Liw k. Węgrowa – muzeum
Opinogóra – Muzeum Romantyzmu
Orońsko k. Radomia – Centrum Rzeźby Polskiej
Płock – Muzeum Mazowieckie
Pruszków – Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego
Przysucha – Muzeum im. Oskara Kolberga
Radom – Muzeum Wsi Radomskiej
Sierpc-Bojanowo – Muzeum Wsi Mazowieckiej
Sochaczew – Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą
Szydłowiec – Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych
Żelazowa Wola – muzeum-dom Fryderyka Chopina

C) INNE OBIEKTY

Czarnia k. Myszyńca – rezerwat „Czarnia”
Kadzidło – ośrodek kurpiowskiej kultury ludowej
Konstancin-Jeziorna – tężnia i zabudowa uzdrowiska
Mała Wieś k. Grójca – rezerwat „Modrzewina”
Niepokalanów – zespół klasztorny Franciszkanów
Ossów k. Kobyłki – Mauzoleum i Cmentarz Poległych w 1920 r.
Stare Iganie – pole bitwy z 1831 r.
Studzianki Pancerne – Mauzoleum Wojska Polskiego
Sulejówek – dom Józefa Piłsudskiego
Treblinka k. Małkini – dawny obóz zagłady

Województwo opolskie

A) ZABYTKI

Byczyna – mury miejskie
Głogówek – zespół staromiejski
Głuchołazy – kościół pw. św. Wawrzyńca
Góra św. Anny – zespół klasztorny Franciszkanów z kalwarią
Małujowice k. Brzegu – kościół pw. św. Jakuba
Moszna – zespół pałacowo-parkowy
Nysa – kościół pw. św. Jakuba
Olesno – kościół pw. św. Anny
Opole – kościół pw. św. Trójcy
Otmuchów – zabudowa miejska
Paczków – zespół staromiejski

B) MUZEA

Brzeg – Muzeum Piastów Śląskich
Góra św. Anny – Muzeum Czynu Powstańczego
Łambinowice – Centralne Muzeum Jeńców Wojennych
Opole – Muzeum Śląska Opolskiego
Opole-Bierkowice – Muzeum Wsi Opolskiej

C) INNE OBIEKTY

Góra Św. Anny – pomnik czynu powstańczego
Opole – amfiteatr

Województwo podkarpackie

A) ZABYTKI

Baranów Sandomierski – zamek
Blizne k. Brzozowa – kościół pw. Wszystkich Świętych
Czerzeż k. Sanoka – dawna cerkiew
Haczów k. Krosna – kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

Iwonicz Zdrój – zabudowa uzdrowiska
Jarosław – kamienica Orsettich i podziemna trasa turystyczna
Kalwaria Paławska k. Przemyśla – zespół klasztorny Franciszkanów z kalwarią
Kraczyń – zespół zamkowo-parkowy
Krosno – kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
Leżajsk – zespół klasztorny Bernardynów
Posada Rybotycka k. Birczy – cerkiew obronna pw. św. Onufrego

B) MUZEA

Bóbrka k. Krosna – Skansen Przemysłu Naftowego
Kolbuszowa – Muzeum Kultury Ludowej
Komańcza – Izba Pamięci kardynała Stefana Wyszyńskiego
Krosno – Muzeum Podkarpackie
Łańcut – Muzeum-Zamek
Przeworsk – Muzeum – Pałac Lubomirskich
Raduż k. Horyńca – muzealny zespół cerkiewny pw. św. Paraskewy
Rzeszów – Muzeum Okręgowe
Sanok – Muzeum Budownictwa Ludowego
Sanok – Muzeum Historyczne
Trzcianica – Skansen Archeologiczny Karpacza Troja
Żarnowiec k. Krosna – Muzeum Marii Konopnickiej

C) INNE OBIEKTY

Czarnorzeki k. Krosna – rezerwat „Prządki”
Dukla – kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny
Lesko – synagoga i cmentarz żydowski
Rymanów Zdrój – centrum uzdrowiska
Solina – zaporę i jezioro

Województwo podlaskie

A) ZABYTKI

Białystok – kościół pw. Chrystusa Króla i św. Rocha
Białystok – zespół pałacowo-parkowy
Drohiczyn – zespół klasztorny i katedra pw. św. Trójcy
Łomża – katedra pw. śś Michała Archanioła i Jana Chrzciciela
Sejny – zespół klasztorny Dominikanów
Supraśl – zespół klasztorny Bazylianów
Tykocin – kościół pw. Św. Trójcy

B) MUZEA

Białystok – Muzeum Podlaskie
Choroszcz – Muzeum Wnętrz Pałacowych
Ciechanowiec – Muzeum Rolnictwa
Nowogród – Muzeum Kurpiowskie
Suwałki – Muzeum im. Marii Konopnickiej
Tykocin – muzeum

C) INNE OBIEKTY

Augustów – Kanał Augustowski
Bachanowo k. Suwałk – rezerwat „Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą”
Błaskowizna k. Suwałk – jezioro Hańcza
Gulbieniszki k. Suwałk – Cisowa Góra
Hajnówka – cerkiew Św. Trójcy
Kruszyniany – meczet i cmentarz muzułmański

Szurpiły k. Suwałk – Góra Zamkowa
Święta Góra Garbarka k. Siemiatycz – Monaster Świętych Marty i Marii
Turtul – punkt widokowy

Województwo pomorskie

A) ZABYTKI

Gdynia – port morski
Gniew – zamek krzyżacki
Kartuzy – pokartuski zespół klasztorny
Pelplin – pocysterski zespół poklasztorny z katedrą pw. Najświętszej Maryi Panny
Żarnowiec k. Pucka – pocysterski zespół klasztorny
Żukowo k. Kartuz – zespół poklasztorny Norbertanek

B) MUZEA

Będomin k. Kościerzyny – Muzeum Hymnu Narodowego
Bytów – Muzeum Zachodniej Kaszubszczyzny
Chojnice – Muzeum Regionalne
Gdynia – Muzeum Marynarki Wojennej
Gdynia – Akwarium Gdyńskie (zmiana nazwy d. Muzeum Oceanograficznego)
Hel – Muzeum Rybołówstwa
Kwidzyn – muzeum
Malbork – Muzeum Zamkowe
Pelplin – Muzeum Diecezjalne
Słupsk – Muzeum Pomorza Środkowego
Tczew – Muzeum Wisły
Wdzydze Kiszewskie – Kaszubski Park Etnograficzny

C) INNE OBIEKTY

Babi Dół k. Kartuz – rezerwat „Jar rzeki Raduni”
Hel – Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego – Fokarium
Mechowo k. Pucka – Groty Mechowskie
Odry k. Czerna – rezerwat „Kręgi Kamienne”
Rozewie k. Władysławowa – latarnia morska i rezerwat „Przylądek Rozewie”
Sopot – molo
Stogi k. Malborka – cmentarz mennonicki
Wiry k. Starogardu Gdańskiego – ogród dendrologiczny

Województwo śląskie

A) ZABYTKI

Bobolice – zamek
Cieszyn – kościół pw. św. Mikołaja
Częstochowa-Jasna Góra – zespół klasztorny Paulinów z sanktuarium maryjnym
Katowice – osiedle robotnicze Nikiszowiec
Pilica – kolegiata pw. św. Jana Chrzciciela
Podzamcze k. Ogrodzieńca – ruiny zamku
Racibórz – Centrum Dziedzictwa Kulturowego Bramy Morawskiej
Rudy – pocysterski zespół klasztorny
Rybnik – bazylika pw. św. Antoniego

B) MUZEA

Będzin – Muzeum Zagłębia
Bielsko Biała – Muzeum Okręgowe
Bytom – Muzeum Górnośląskie
Mysłowice – Centralne Muzeum Pożarnictwa
Pszczyna – Muzeum Pałacowe

Tychy – browarium
Zabrze – Muzeum Górnictwa Węglowego i jeden ze skansenów górniczych
Żywiec – muzeum

C) INNE OBIEKTY

Chorzów – Park Kultury i Wypoczynku
Gliwice – maszt radiostacji
Katowice – pomnik Powstańców Śląskich
Koniaków – ośrodek beskidzkiej kultury ludowej
Piekary Śląskie – sanktuarium maryjne z kalwarią
Podlesice k. Kroczyca – rezerwat „Góra Zborów”
Rydułtowy – największa hałda w Europie
Tarnowskie Góry – zabytkowa kopalnia rud srebronośnych
Wisła Czarne – źródła Wisły pod Baranią Górą

Województwo świętokrzyskie

A) ZABYTKI

Chęciny – ruiny zamku
Jędrzejów – zespół klasztorny Cystersów
Kielce – katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Klimontów – kościół pw. św. Józefa
Koprzywnica – pocysterski zespół klasztorny
Opatów – kolegiata pw. św. Marcina
Szydłów – zespół miejski
Ujazd k. Opatowa – ruiny zamku
Wąchock – zespół klasztorny Cystersów
Wiślica – kolegiata pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny

B) MUZEA

Jędrzejów – Państwowe Muzeum im. Przypkowskich
Kielce – Muzeum Narodowe
Nowa Słupia – Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego
Oblęgorek – Muzeum Henryka Sienkiewicza
Sielpia Wielka – Muzeum Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego
Tokarnia k. Chęcin – Muzeum Wsi Kieleckiej

C) INNE OBIEKTY

Bartków k. Zagnańska – dąb „Bartek”
Busko Zdrój – centrum uzdrowiska
Jaskinia Raj
Kielce – rezerwat „Kadzielnia”
Krzemionki k. Ostrowca Św. – rezerwat archeologiczny
Michniów k. Suchedniowa – Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskiej
Nietulisko – ruiny walcowni z urządzeniami wodnymi
Samsonów – ruiny zakładu wielopieczowego
Wykus k. Wąchocka – rezerwat „Wykus” i symboliczny cmentarz partyzancki

Województwo warmińsko-mazurskie

A) ZABYTKI

Frombork – zespół wzgórza katedralnego
Giżycko – twierdza Boyen
Kętrzyn – kościół pw. św. Jerzego
Morąg – kościół pw. śś. Piotra i Pawła
Nidzica – zamek
Olsztyn – katedra pw. św. Jakuba

Orneta – kościół pw. śś. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty
Reszel – zamek
Święta Lipka – zespół klasztorny Jezuitów

B) MUZEA

Buczyniec – Izba Historii Kanału Elbląskiego
Elbląg – Muzeum Okręgowe
Lidzbark Warmiński – muzeum
Olsztyn – Muzeum Warmii i Mazur
Olsztynek – Muzeum Budownictwa Ludowego
Pranie nad Jez. Nidzkim – Muzeum Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego
Stębark k. Olsztynka – Muzeum Bitwy pod Grunwaldem

C) INNE

Bisztynek – "Diabelski Kamień"
Gierłoż k. Kętrzyna – Wilczy Szaniec
Kadyny k. Tolkmicka – Dąb Jana Bażyńskiego
Kanał Elbląski – wycieczka statkiem
Krutyn k. Rucianego-Nidy – dolina Krutyni
Łyna k. Nidzicy – rezerwat „Źródła Łyny”
Olsztyn – planetarium i obserwatorium astronomiczne
Pieniężno – rezerwat „Dolina rzeki Wąszy”
Stańczyki – wiadukty kolejowe
Wojnowo k. Rucianego-Nidy – cerkiew staroobrzędowców

Województwo wielkopolskie

A) ZABYTKI

Antonin k. Ostrowa Wielkopolskiego – pałac myśliwski
Bieniszew k. Konina – zespół klasztorny Kamedułów
Bralin k. Kępna – kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny „Na półku”
Gniezno – bazylika archikatedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Gostyń – zespół klasztorny Filipinów
Górka Klasztorna – pobernardyński zespół klasztorny
Kalisz – katedra pw. św. Mikołaja
Kościan – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej
Łąd k. Konina – pocysterski zespół klasztorny
Leszno – kościół pw. św. Mikołaja
Lubin k. Kościana – zespół klasztorny Benedyktynów
Obra k. Wolsztyna – pocysterski zespół klasztorny
Pawłowice k. Leszna – zespół pałacowy
Przemęt k. Leszna – pocysterski kościół pw. św. Jana Chrzciciela
Rydzyzna – zespół urbanistyczny i zamek
Sieraków – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej
Sulmierzyce k. Krotoszyna – ratusz
Tarnowo Pałuckie k. Wągrowca – kościół pw. św. Mikołaja
Trzemeszno – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Wojciecha
Turew k. Kościana – zespół pałacowo-parkowy
Wągrowiec – kościół pw. św. Jakuba
Wąsowo k. Nowego Tomyśla – zespół pałacowo-parkowy
Woźniki k. Grodziska Wielkopolskiego – zespół klasztorny Franciszkanów

B) MUZEA

Giecz k. Środy Wielkopolskiej – rezerwat archeologiczny
Gniezno – Muzeum Początków Państwa Polskiego
Gołuchów k. Kalisza – muzeum

Kalisz – Muzeum Ziemi Kaliskiej
Konin-Gosławice – Muzeum Okręgowe
Kórnik – Muzeum Wnętrz Zamkowych
Lednica – Wielkopolski Park Etnograficzny
Puszczykówko – Muzeum Arkadego Fiedlera
Rakoniewice k. Wolsztyna – Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa
Rogalin – muzeum
Sieraków – Muzeum Zamek Opalińskich
Szamotuły – Muzeum Zamek Górków
Szreniawa k. Poznania – Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu
Rolnospożywczego
Śmiełów k. Jarocina – muzeum
Wolsztyn – skansen parowozów

C) INNE OBIEKTY

Gołuchów k. Kalisza – głaz św. Jadwigi
Pobiedziska – skansen miniatur
Stary Licheń – sanktuarium maryjne

Województwo zachodniopomorskie

A) ZABYTKI

Białogard – kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny
Kamień Pomorski – katedra pw. św. Jana Chrzciciela
Kołobrzeg – katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Pyrzyce – mury miejskie
Stare Drawsko – ruiny zamku
Stargard Szczeciński – kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Świata
Świdwin – zamek
Trzebiatów – kościół pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny
Tuczno – zamek

B) MUZEA

Darłowo – muzeum
Kołobrzeg – Muzeum Oręża Polskiego

C) INNE OBIEKTY

Chojna – platan „Olbrzym”
Glinna k. Starego Czarnowa – ogród dendrologiczny
Góra Czczibora k. Cedyni – pomnik bitwy z 972 r.
Połczyn Zdrój – rezerwat „Dolina Pięciu Jezior”
Siekierki – cmentarz wojenny
Trzęsacz k. Trzebiatowa – brzeg klifowy i ruiny kościoła
Tychowo k. Białogardu – głaz „Tryglaw”
Wałcz – most nad jeziorem Raduń
Zdbice k. Wałcza – fortyfikacje Wału Pomorskiego
Żydowo – elektrownia szczytowo – pompowa
Wolin – cmentarzyska Wolinian: Młynówka i Wzgórze Wisielców